

SAB

Postbus 479
6800 AL Arnhem

[026] 357 69 11
www.sab.nl
info@sab.nl

KvK nr. 09122123



Briefrapport

aan: Gemeente Oldenzaal t.a.v. de heer F. van Es
van: SAB
ons kenmerk.: RIJS/110671
datum: 23 november 2011
betreft: quick scan flora en fauna

AANLEIDING EN METHODE

In Oldenzaal (gemeente Oldenzaal, provincie Overijssel) is aan de Kastanjestraat de sloop van een schoolgebouw en de bouw van vrijstaande woningen, twee-onder-één kapwoningen en geschakelde woningen beoogd. Voordat deze ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. Voorliggend onderzoek betreft een quick scan (in de vorm van een briefrapportage) waarin op basis van een gebiedsanalyse, beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning op 23 november 2011, uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.



Globale ligging plangebied

Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Oldenzaal ligt ten zuidwesten van Denekamp, ten noorden van Enschede en ten oosten van Hengelo. De directe omgeving van Oldenzaal wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied afgewisseld met bos- en heidegebieden, de vliegbasis Twente in het zuidwesten en stedelijke bebouwing in het zuiden en zuidwesten. Het plangebied aan de Kastanjestraat ligt in het centrum van Oldenzaal. Hierdoor is een verbinding met het buitengebied afwezig. Het plangebied wordt in het noorden, oosten en zuiden omgeven door gebouwen. De Kastanjestraat vormt de grens van het plangebied in het westen, met aan de overkant woningen. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een leegstaande basisschool, een overdekte fietsenstalling, een schuur, een plein en enkele groenperken. Op deze locatie is de uitbreiding van enkele vrijstaande woningen, twee-onder-één kapwoningen en geschakelde woningen beoogd.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS is niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te Oldenzaal ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied "Landgoederen Oldenzaal" en ligt op ongeveer 1,6 km afstand van het plangebied. Gezien de afstand tussen het beschermde gebied en de tussenliggende elementen (woningbouw en wegen), zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied.

Het plangebied ligt bovendien niet in de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als EHS betreft een bosschage ten oosten van het plangebied. Deze EHS structuur ligt op ongeveer 1.000 meter van het plangebied. Aangezien de beoogde plannen betrekking hebben op een relatief klein gebied en tussen het plangebied en de EHS bebouwing en wegen aanwezig zijn, zijn geen negatieve effecten te verwachten op de EHS.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De directe omgeving van het plangebied heeft een binnenstedelijk karakter en het plangebied is grotendeels verhard. Watergangen zijn afwezig en de vegetatie vertoont een verstoord en voedselrijk karakter. Gezien het bovenstaande en op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten en afwezigheid van een verbinding met het buitengebied, worden binnen het plangebied geen strikt beschermde planten, reptielen, amfibieën, vissen en insecten verwacht.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) komen in de omgeving van het plangebied strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voor als Steenmarter en Eekhoorn. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Het schoolgebouw staat reeds enige tijd leeg en heeft verschillende vlieringen en systeemplafonds. Dergelijke vlieringen en plafonds zijn geschikt als verblijfplaats voor de Steenmarter. Het schoolgebouw is uitvoerig geïnspecteerd op eventuele sporen (keutels, prooiresten e.d.) van de Steenmarter. Er zijn echter geen sporen aangetroffen. De te slopen gebouwen zijn ten tijde van het veldbezoek niet in gebruik als verblijfplaats van de Steenmarter. Met de sloop van het gebouw wordt geen verblijfplaats van de Steenmarter aangetast.

De Eekhoorn leeft bij voorkeur in naald- of gemengd bos, echter ook in loofbos, vooral in boszomen. Gezien de afwezigheid van voldoende naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen) en de aard van het omliggende gebied (stedelijke bebouwing, intensief beheer) is het onwaarschijnlijk dat de Eekhoorn een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied heeft.

Met de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren niet te verwachten. Nader onderzoek naar strikt beschermde grondgebonden zoogdieren is niet noodzakelijk.

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Nederlandse Vleermuizen' (Limpens, 1997) komen in de omgeving van het plangebied vleermuizen voor. Vleermuizen zijn strikt beschermd volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrictlijn. Vleermuizen verblijven in bomen en/of gebouwen. Het schoolgebouw is geschikt voor vleermuizen. Het schoolgebouw bevat een toegankelijke spouwmuur en pannendak. Ook is er via spleten in de muren en daken toegang tot de zolders van het pand.

Deze zolders zijn nauwkeurig geïnspecteerd en daarbij zijn sporen van vleermuizen aangetroffen. Deze sporen bestonden uit keutels en afgebeten insectenvleugels. Het is waarschijnlijk dat gebouwbewonende vleermuizen een vaste rust- en verblijfplaats in het schoolgebouw hebben. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen dient uitgevoerd te worden om te bepalen wat het exacte gebruik van het plangebied door vleermuizen is. In het plangebied zijn bomen aanwezig zonder geschikte holtes. Het is niet waarschijnlijk dat boombewonende soorten een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. Lijnelementen en daarmee belangrijke vliegroutes van vleermuizen zijn niet aanwezig in het plangebied.

vogels

Tijdens de veldverkenning zijn Pimpelmees en Vink waargenomen. Alle vogels en hun nesten zijn strikt beschermd. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Nestlocaties van enkele vogelsoorten zoals roofvogels, uilen en Huismus zijn buiten het broedseizoen ook jaarrond beschermd, zogenoemde jaarrond beschermde vogelsoorten. Nesten van de Huismus en Gierzwaluw zijn niet op voorhand uit te sluiten in het plangebied, vanwege de aanwezigheid van toegankelijke pannendaken. Voor beide soorten dient een aanvullend onderzoek plaatsvinden. Dit kan gelijktijdig met het aanvullende onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen plaatsvinden.

Sporen, nesten en holtes van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Nestlocaties van uilen en roofvogels worden ook niet verwacht in het plangebied. Het plangebied betreft namelijk een binnenstedelijke locaties, zonder verbinding met het buitengebied. Deze soorten worden voornamelijk broedend aangetroffen in of aan de rand van het buitengebied. Negatieve effecten van de plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

CONCLUSIE

Gebiedbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is gezien de relatief kleine ingreep, de tussenliggende bebouwing en afstand niet van toepassing.

Met de plannen zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen niet uit te sluiten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Voorafgaand aan de uitvoering van de voorgenomen ingrepen is een nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk. Het aanvullend onderzoek dient plaats te vinden in de volgende periode:

- Vleermuizen: globaal half mei tot half juli (kraamverblijven) en half augustus tot eind september (paarverblijven);
- Gierzwaluwen: globaal eind april tot half juli;
- Huismussen: globaal begin april tot half juli.

Deze periodes zijn conform onderzoeksprotocollen. Pas als bekend is wat het gebruik van het plangebied door bovenstaande soorten is, kan bepaald worden of een ontheffingsaanvraag of mitigerende maatregelen noodzakelijk is/zijn.

De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden binnen en in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).

AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- als er zolders of vlieringen worden aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden. De huidige bebouwing is voor deze soort niet geschikt.